

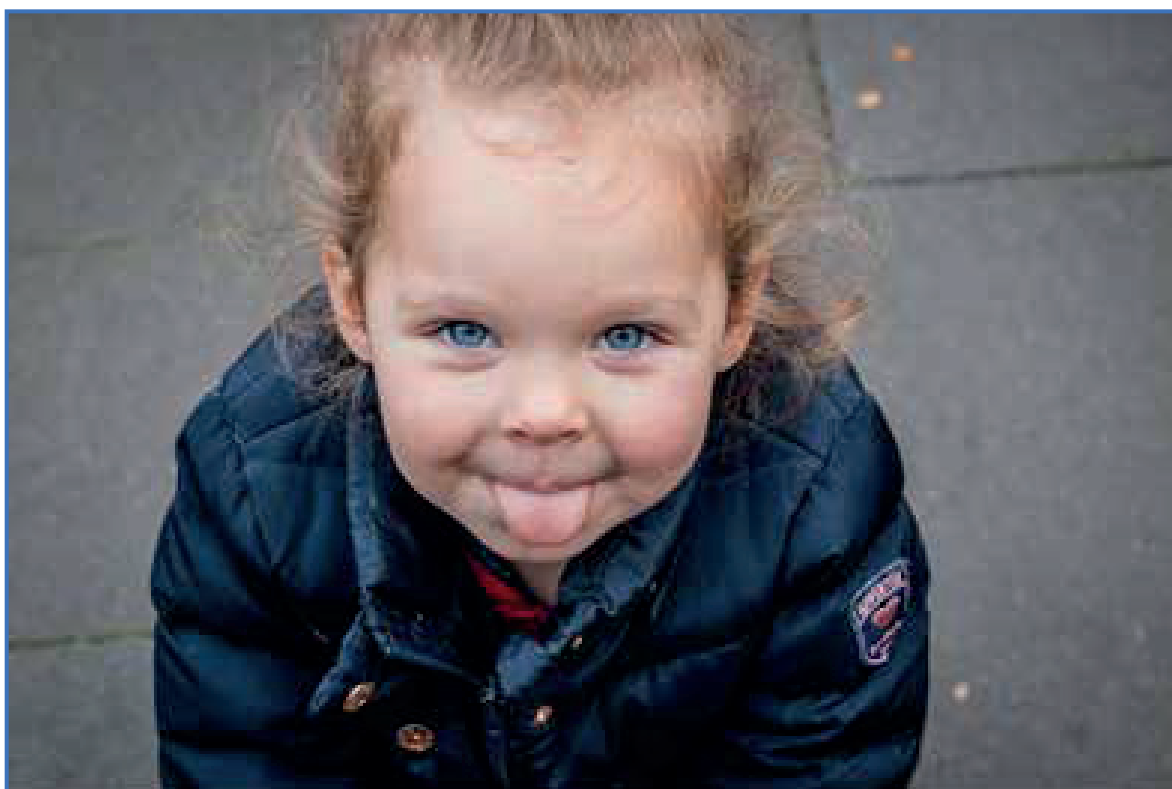
Pedagogisch beleidsplan

JUST-4-KIDS

gastouders & nanny's

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Inleiding	4
3 Het pedagogisch beleidsplan	5
3.1 Onze vijf pedagogische basisregels	6
3.2 Regel 1: Een veilige en vertrouwde opvangomgeving	7
3.3 Regel 2: Respect en aandacht voor het kind	8
3.4 Regel 3: Stimuleren van alle ontwikkelingsgebieden	9
3.5 Regel 4: Een veilige en hygiënische opvangomgeving	11
3.6 Regel 5: Normen en waarden in de opvoeding	12
Bijlagen	
1. De ontwikkelingsgebieden	14
Bijlage 1.1 De motorische ontwikkeling	14
Bijlage 1.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling	17
Bijlage 1.3 De taalontwikkeling	19
Bijlage 1.4 De ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid	20
Bijlage 1.5 De creatieve ontwikkeling	22
Bijlage 1.6 De ontwikkeling van 4 tot 13 jaar	23

1. Voorwoord

Gastouderbureau Just-4-Kids houdt zich bezig met het bemiddelen voor en begeleiden van kinderopvang door gastouders. De opvang wordt geboden aan kinderen in de leeftijd van 8 weken tot en met 12 jaar zodat ouders of verzorgers in staat zijn te werken, te studeren of andere activiteiten te ondernemen.

Ons pedagogisch beleidsplan is geschreven voor iedereen die betrokken is bij GOB Just-4-kids. Voor ouders en verzorgers geeft dit een goed beeld van wat zij kunnen verwachten van de gastouders, het geeft weer wat wij verstaan onder een veilige en vertrouwde gastouderopvang. Naast het beleidsplan werken wij ook met kwaliteitsrichtlijnen voor de gastouders, deze staan in een los document en is ook vrij inzichtelijk.

Voor de gastouders is het beleidsplan een leidraad om de kwaliteit van de opvang te kunnen waarborgen. En voor de bemiddelingsmedewerkers is het een leidraad in de selectie en begeleiding van onze gastouders. Ook geeft het beleidsplan ons inzicht in onze aanpak binnen de gastouderopvang. Ons pedagogisch beleidsplan wordt elk jaar opnieuw bekeken en eventueel aangepast. Ik houd hierbij rekening met de veranderende maatschappij, ideeën vanuit de ouders, gastouders en vanuit mijzelf. Natuurlijk zorg ik er ook voor dat we voldoen aan alle wettelijke kaders en richtlijnen opgesteld door de overheid en de GGD.

Mochten jullie bij het lezen van dit plan nog op of aanmerkingen hebben hoor ik dit graag.

Groeten,
Nathalie Lie

JUST-4-KIDS
gastouders & nanny's

Gastouderbureau Just-4-Kids
Markt 79-81
4701 PC Roosendaal

Telnr: 0165-743050
Email: info@just-4-kids.nl
KVK: 69048415

2. Inleiding

Gastouderbureau Just-4-Kids streeft naar het bieden van kwalitatief hoogwaardige opvang. We vervullen een regionale functie door het bemiddelen in de gastouderopvang (0-12 jaar) bij professionele gastouders in West-Brabant. In de gastouderopvang bieden we kleinschalige opvang bij de gastouder thuis. Onze gastouders zijn woonachtig in verschillende gemeenten, zoals Roosendaal, Rucphen, Halderberge en Etten-Leur.

In de eerste levensjaren van een kind vinden veel belangrijke ontwikkelingen plaats. Ontwikkelingen die bepalend kunnen zijn voor de rest van zijn of haar leven. Een veilige, liefdevolle en vertrouwde omgeving waarin het kind zich geborgen voelt is wat een kind nodig heeft voor een goede start. Wij vinden dat de gastouderopvang hier perfect op aansluit. De gastouder levert een belangrijke bijdrage aan de opvoeding van de gastkinderen. Zij hebben er voor gekozen om de zorg van deze kinderen voor een deel van de week op zich te nemen. Een prachtige taak, maar ook een taak die verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Met het pedagogisch beleidsplan proberen wij de gastouders hier extra in te ondersteunen.

Dat kinderopvang van hoge kwaliteit de kans vergroot op een goede ontwikkeling van het kind is al lang geen geheim meer. Van onze gastouders verwachten wij dus ook dat dat zij een veilige, liefdevolle en vertrouwde omgeving bieden zodat de kinderen zich bij haar op het gemak voelen.

GOB Just-4-kids vindt een pedagogisch beleidsplan zeer belangrijk. Hiermee trachten wij de professionaliteit van onze gastouders op een hoog peil te houden. Ouders vertrouwen ons hun dierbaarste bezit toe. Zij moeten de zekerheid hebben dat hun kind ook in hun afwezigheid een veilige opvang en een verantwoorde opvoeding wordt geboden.

In ons pedagogisch beleidsplan omschrijven we de pedagogische uitgangspunten. Deze kunnen door de gastouders als leidraad gebruikt worden. Elke gastouder is een eigen ondernemer en zal op eigen wijze deze richtlijnen toepassen. Daarnaast hecht GOB Just-4-kids veel waarde aan de veiligheid en hygiëne van de opvangomgeving, ook dit stukje komt terug in onze kwaliteitsrichtlijnen.

3. Het pedagogisch beleidsplan

Ieder kind is uniek, hij of zij moet zich op eigen tempo kunnen en mogen ontwikkelen. Onze gastouders proberen hier een bijdrage aan te leveren, tijdens de opvangdag worden de ontwikkeling en het welbevinden van het kind goed in de gaten gehouden.

Ook moeten gastouders in staat zijn een veilige en vertrouwde plek te bieden zodat het kind zich prettig en thuis voelt en met plezier kan spelen en ontwikkelen. Aandacht voor het gevoel en het kunnen van het kind valt hier ook onder. Bij ieder kind zal gekeken worden hoe ver de ontwikkeling is en waar de interesses van het kind liggen zodat het kind op zijn niveau voldoende uitdaging zal krijgen in de vorm van bijvoorbeeld spelletjes of boeken.

In overleg met de ouders of verzorgers kan de gastouder het kind ook monitoren, dit gaat doormiddel van een kind-volgsysteem, hieruit zullen nooit conclusies getrokken worden maar het kan helpen bij het onderkennen van bijvoorbeeld gedrag waar ouders, verzorgers of de gastouder zich zorgen over maken. GOB Just-4-Kids houdt toezicht op de werkwijze en het welbevinden van de gastouder. We streven naar ernaar om de professionaliteit van onze gastouders hoog te houden. Ouders en verzorgers moeten hun kinderen met een gerust hart bij de gastouder kunnen achterlaten.

Het pedagogische beleidsplan van GOB Just-4-Kids biedt ouders, verzorgers en de gastouders inzicht in de pedagogische basisregels die wij als gastouderbureau belangrijk vinden en vormt de leidraad voor de dagelijkse omgang met jullie kinderen. Om ervoor te zorgen dat het beleidsplan up-to-date blijft en meegaat met de tijd en de veranderingen zorgen ervoor dat we aan een kant in gesprek blijven met ouders, verzorgers en de gastouders. Aan de andere kant houden we alle wettelijke voorschriften en richtlijnen bij en passen deze toe.

Dit zorgt voor een flexibel beleidsplan waar elke gastouder mee kan werken en in praktijk kan brengen zonder dat de eigenheid van de gastouder hierbij in het gedrang komt.

3.1 Onze pedagogische basisregels

Er zijn 5 basisregels die we binnen elke gastouderopvang hanteren. Deze regels zijn de basis waar elke gastouder, aangesloten bij ons gastouderbureau, van op de hoogte is en ook weet zij hoe ze deze basisregels tijdens haar werkdag toe moet passen.

Tijdens de jaarlijkse evaluatie van de gastouders zal het pedagogisch beleidsplan en het toepassen hiervan besproken worden en ook de GGD zal het beleidsplan als leidraad gebruiken tijdens hun onverwachte controlebezoeken. Onze basisregels zijn als volgt:

Regel 1 Een veilige en vertrouwde opvangomgeving

Regel 2 Respect en aandacht voor het kind

Regel 3 Stimuleren van alle ontwikkelingsgebieden

Regel 4 Een veilige en hygiënische opvangomgeving

Regel 5 Normen en waarden in de opvoeding

3.2 Regel 1 Een veilige en vertrouwde opvangomgeving

De gastouder creëert een veilige en vertrouwde opvangomgeving voor het kind

Tijdens de dag bij de gastouder vinden wij het heel belangrijk dat het kind zich op zijn gemak voelt. Voor de start van de opvang is het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de kennismaking en de wenperiode. Op deze manier kan het kind de gastouder, de opvangomgeving en de eventuele andere (gast) kinderen in eigen tempo leren kennen.

Ook heeft gastouder op deze manier de gelegenheid om het kind te leren kennen en om ervoor te zorgen dat hij of zij zich geborgen en veilig voelt.

Het doel is dat elk kind zich tijdens de opvang vrij en prettig genoeg voelt om zijn of haar emoties, zoals verdriet, boosheid en blijdschap aan de gastouder te tonen en met de gastouder te delen, zonder dat ze zich hierin beperkt voelen.

De gastouder kan bijdragen aan de emotionele veiligheid van een kind door:

- een veilige en liefdevolle sfeer te creëren
- het kind te accepteren en te waarderen
- te laten weten dat het kind zijn emoties, vragen en verhalen kwijt kan
- complimenten te geven aan het kind
- het kind rust, ruimte en regelmaat te bieden
- het kind herhaalde, herkenbare gewoontes te bieden
- consequente regels te bieden en duidelijke grenzen te stellen
- de ruimte in te richten op een manier die voor het kind herkenbaar is

3.3 Regel 2 Respect en aandacht voor het kind

De gastouder benadert het kind met respect en aandacht.

GOB Just-4-Kids streeft ernaar dat iedereen met respect behandeld wordt, iedere ouder of verzorger, iedere gastouder en zeker ieder kind. Iedereen vindt het prettig dat hij of zij in zijn waarde gelaten wordt, zo ook ieder kind, ook mag geen afbreuk gedaan worden aan de eigenheid en het karakter van het kind.

Ieder kind heeft daarnaast recht op voldoende aandacht op het gebied van lichamelijke en sociaal emotionele ontwikkeling maar zal ook moeten leren de aandacht te delen of op zijn beurt te wachten als er eventueel andere (gast)kinderen aanwezig zijn in het gastgezin. Een gastouder leert het kind spelenderwijs hierin zijn weg vinden.

De gastouder kan bijdragen door middel van:

- Zij waardeert het kind zoals het is en geeft uiting aan deze waardering.
- Zij neemt het kind en zijn emoties en gevoelens serieus en begeleidt hierbij.
- Zij gebruikt geen enkele lichamelijke straf en gebruikt belonen en straffen volgens afspraak met de ouders.
- Zij blijft consequent en handelt op een herkenbare en duidelijke manier in een bepaalde situatie.
- Zij creëert een vertrouwde opvangomgeving; biedt warmte en geborgenheid.

3.4 Regel 3 Het stimuleren van de ontwikkelingsgebieden

De gastouder biedt voldoende activiteiten aan die passen bij de leeftijd, aard en ontwikkeling van het kind.

Ieder kind ontwikkelt zich in een eigen tempo. Het ene kind zal zich op het ene gebied wat sneller en verder ontwikkelen dan op een ander gebied. Dat maakt ieder kind ook uniek en bijzonder. De gastouder begeleidt, volgt en stimuleert het kind in zijn ontwikkeling en houdt de ouders of verzorgers op de hoogte van deze ontwikkelingen. Indien nodig of wenselijk kan in overleg met de ouders of verzorgers aan sommige zaken meer of speciale aandacht besteedt worden.

Ontwikkelen houdt in: “veranderen”. Als we praten over verandering in gedrag, dan hebben we het over het doormaken van ontwikkelingsfasen. Er zijn een aantal ontwikkelingsgebieden:

De lichamelijke ontwikkeling	Dit is de lichamelijke groei en de ontwikkeling van de motoriek
De sociaal-emotionele ontwikkeling	Het thema sociaal-emotionele ontwikkeling richt zich op het proces waarmee kinderen en jongeren de levensvaardigheden opdoen die hen helpen bij; <ul style="list-style-type: none"> • het ontwikkelen van een persoonlijke identiteit, • het opbouwen van relaties met anderen en • het hanteren van verwachtingen van hun omgeving.
De persoonlijke ontwikkeling	Het gebied van de persoonlijke ontwikkeling betreft alles rondom de ontwikkeling van het zelfbewustzijn, de identiteit, het eigen talent en potentieel, het vergroten van de kwaliteit van het leven en het realiseren van dromen en aspiraties. Persoonlijke ontwikkeling vindt het hele leven plaats.
De taalontwikkeling	De taalontwikkeling is het proces dat kinderen doorlopen bij het leren van één of meerdere talen. Onder invloed van taalaanbod uit de omgeving krijgt het kind steeds meer vaardigheid in verschillende aspecten van taal, waaronder woordenschat en de hantering van grammaticale en communicatieve regels
De ontwikkeling van de identiteit	Identiteitsontwikkeling is het ontwikkelen van een persoonlijke en sociale identiteit, met als doel de zelfwaardering te verhogen.
De zelfredzaamheid	De ontwikkeling van zelfredzaamheid is een proces, waarbij het kind steeds meer dingen zelfstandig kan doen.

De creatieve ontwikkeling

Als het creatief denken goed ontwikkeld is, ben je doorgaans sterk in;

- nieuwe dingen bedenken,
- ontwerpen en inbrengen
- fantasie,
- dingen anders voorstellen
- dagdromen.
- rollenspellen / toneelspelen.

Onze gastouders kennen deze ontwikkelingsgebieden en weten hier naar te handelen zodat ieder kind voldoende uitdaging krijgt, passend bij zijn of haar fase in de ontwikkeling.

Het merendeel van onze gastouders heeft een diploma voor de voor- en vroegschoolse educatie behaald, deze programma's sluiten aan de verschillende ontwikkelingsgebieden en geven de gastouders handvatten om doordacht met de ontwikkeling van de kinderen aan de slag te gaan. Binnen GOB Just-4-Kids wordt gewerkt met onder andere Kiki en Piramide. Deze twee VE-programma's zijn geschreven voor gastouderopvang, waardoor ze makkelijk te gebruiken zijn.

Het gastouderbureau biedt jaarlijks verschillende workshops en trainingen zodat de kwaliteit en professionaliteit van de gastouders op het door ons gewenste niveau blijft.

Samengevat in gedrag van de gastouders:

- Zij stimuleert het kind actief en zelfstandige te zijn/worden.
- Zij biedt verschillende activiteiten aan, die verschillende ontwikkelingsniveaus ondersteunen.
- Zij leert het kind rekening te houden met anderen, te delen en grenzen te accepteren. Dit kan door het spelen in een groep.
- Zij leert het kind om op een passende wijze voor zich zelf op te komen.

3.5 Regel 4: Een veilige en hygiënische opvangomgeving

De gastouder draagt zorg voor een veilige en hygiënische opvangomgeving.

Het gastouderbureau hecht grote waarde veiligheid en hygiënisch werken. Dit gaat verder dan een traphekje bij de trap en het huis op orde houden. De veiligheid en hygiëne zijn puntjes die de gehele dag terugkomen, denk aan handen wassen voor het eten of te klein speelgoed in de buurt van baby's, onze gastouders zijn hier heel bewust mee bezig en zorgen ervoor dat de kinderen veilig kunnen spelen in een schone omgeving.

Veiligheid:

De alertheid van de gastouder op de veiligheid verkleint de risico's op ongelukken. Dit betekent in de praktijk dat de gastouder op regelmatige basis nagaat of de opvangruimte en alle benodigdheden voor de (gast) kinderen voldoen aan de gestelde veiligheidseisen. Denk hierbij aan de bedjes waar de kinderen slapen en het speelgoed waar mee gespeeld wordt of bijvoorbeeld het afsluiten van de stopcontacten.

Ook het gastouderbureau controleert de veiligheid van de opvanglocatie, hiervoor wordt jaarlijks een risico-inventarisatie veiligheid uitgevoerd. De actiepunten uit deze inventarisatie worden zo snel mogelijk door de gastouder aangepast. Er zijn echter ook altijd een aantal punten die enkel als veilig gezien kunnen worden als de gastouder zich aan bepaalde afspraken houdt. Denk aan geen hete drankjes binnen het bereik van kinderen en op de hoogte zijn van alle protocollen zoals Wiegedood en Meldcode Kindermishandeling.

Deze afspraken worden jaarlijks in het verslag van de inventarisatie benoemt, waarbij de gastouder haar handtekening plaatst voor akkoord. Op deze wijze proberen we de risico's voor ongelukken zo klein mogelijk te maken en de gastouder jaarlijks bewust te maken van haar verantwoordelijkheid hierin.

Hygiëne:

Op het gebied van hygiëne is het belangrijk dat de gastouder weet hoe zij hygiënisch handelt. Dit gaat verder dan bijvoorbeeld de vieze neus van een kindje afpoetsen. Alle ruimtes waar de kinderen verblijven moeten schoon en opgeruimd zijn. Het speelgoed moet regelmatig schoongemaakt worden en ieder kind heeft bijvoorbeeld zijn eigen set lakens of de bedden moeten verschoond worden als er een ander kindje gaat slapen.

Het gastouderbureau controleert dit ook weer door middel van een inventarisatie, het gastouderbureau krijgt zo een duidelijk beeld van de werkwijze en de kennis van de gastouder en laat de gastouder bewust worden van het actief handelen op hygiëne.

Samengevat in gedrag van de gastouders:

- Zij voert de actiepunten uit de risico-inventarisatie veiligheid en hygiëne per direct uit.
- Zij handelt elke dag bewust en met gevoel voor verantwoordelijkheid ten aanzien van veiligheid en hygiëne.

De gastouder besteedt aandacht aan normen en waarden

Normen en waarden spelen een belangrijke rol bij de opvoeding en zo ook bij het werk van de gastouder. Natuurlijk verschilt per persoon welke normen en waarden belangrijk zijn. Dit betekent voor de gastouderopvang dat goede communicatie tussen de gastouder en de ouders of verzorgers heel belangrijk is.

Al bij de eerste kennismaking adviseren wij daarom om belangrijke normen en waarden bespreekbaar te maken. Denk hierbij aan godsdienst, taalgebruik, omgaan met anderen, respect hebben voor elkaar en elkaars mening en spullen of veiligheid bieden.

Wanneer vanaf het begin duidelijk is hoe de ouders of verzorgers en de gastouder over bepaalde zaken denken kan ook het gastouderbureau hier rekening mee houden en op basis hiervan een goede match maken tussen de ouders of verzorgers en de gastouder. Wanneer de opvang eenmaal gestart is blijft het natuurlijk van belang dat de ouders, verzorgers en de gastouder over deze onderwerpen in gesprek te blijven.

In de gastouderopvang worden meestal meerdere kinderen tegelijk opgevangen. Dit “groepje” biedt de kinderen de mogelijkheid aan om te leren omgaan met elkaar en zo ook met de verschillende normen en waarden die de kinderen van huis uit mee krijgen.

Voor jonge kinderen is het nog erg moeilijk om zich in te leven in het andere kind of kinderen. Zij leren eerst hun eigen grenzen kennen. Onder andere ‘het zelf doen’ is erg belangrijk voor het zelfvertrouwen. Vanuit dit zelfvertrouwen kan een kind daarna leren omgaan met andere kinderen. Tijdens deze fase zal de gastouder het ‘zelf doen’ extra stimuleren en natuurlijk enorm prijzen wanneer het kind bijvoorbeeld eindelijk die jas zelf aan krijgt.

Jonge kinderen vinden het fijn om eerst naast elkaar te spelen en daarna met elkaar. Langzamerhand leert een kind omgaan met andere kinderen en vinden zij zo een plekje in de groep. Het kind leert dat een ander kind ook zichzelf mag zijn in de groep en leert op deze manier ook om de normen en waarden van de andere kinderen te accepteren en respecteren.

Samengevat in gedrag van de gastouders:

Zij hanteert o.a. de volgende normen en waarden:

- eerlijk zijn
- medeleven hebben
- afspraken nakomen
- respect voor anderen tonen
- respect voor de normen en waarden van anderen tonen
- respect voor het werk en de inspanning van anderen

BIJLAGEN

Bijlage 1 De ontwikkelingsgebieden

In onderstaande bijlagen zijn de 5 belangrijkste ontwikkelingsgebieden uitgewerkt. De gastouder houden per kind de ontwikkeling van alle gebieden goed in de gaten.

Een aantal gastouders vullen ook jaarlijks of halfjaarlijks een signaleringslijst in ofwel kind volgsysteem. Wanneer de ouders of verzorgers toestemming geven wordt het kind volgsysteem ingevuld, deze lijsten kunnen helpen bij het ontdekken van eventuele achterstanden of laten zien dat een kind extra uitdaging nodig heeft in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Dit helpt de gastouder in het bepalen van haar spelaanbod voor dit kind.

De gastouder zal haar bevindingen altijd delen met de ouders of verzorgers. Wanneer de gastouder zich zorgen maakt over de ontwikkeling van een kindje mag zij, met toestemming van de ouders het gastouderbureau vragen om ook te komen observeren. De observatie wordt uitgevoerd door een pedagogisch medewerkster van het gastouderbureau.

In geen geval mag de gastouder of de pedagogisch medewerker conclusies trekken, zij mogen enkel hun bevindingen delen met de ouders of verzorgers en eventueel een advies geven tot het nemen van verdere stappen.

Bijlage 1.1 De motorische ontwikkeling:

De motorische ontwikkeling begint al op een heel jonge leeftijd. Baby's leren al snel om naar iets te grijpen, ze leren rollen en kruipen en als ze wat ouder worden leren ze lopen. Zo maken ze een hele ontwikkeling door. Om zich motorisch te ontwikkelen hebben kinderen ruimte nodig. De ruimte waarin de kinderen worden opgevangen dient dan ook zo te zijn ingericht dat het de kinderen uitnodigt om te gaan spelen. Baby's kunnen spelen in de box of op een rustig plekje op de grond. Ze kunnen gebruik maken van het kleurrijke babyspeelgoed.

De wat oudere kinderen spelen graag op de grond. Zij willen de omgeving ontdekken door te kruipen of te lopen. Ze kunnen lekker rollen op een matras of zich verstoppen in een huisje.

Dat geldt ook voor de peuters. In de peuterleeftijd wordt de ontwikkeling van de fijne motoriek belangrijker. Zij kunnen in de groep spelen met bouwstenen, puzzelen, knutselen etc. Dit kan tijdens het vrijspelen, maar de peuterleeftijd leent zich ook al heel goed om gerichte activiteiten aan te bieden. De gastouder kan zo bepaalde ontwikkelingen stimuleren. Ook het buiten spelen is juist voor de peuterleeftijd heel belangrijk. Peuters hebben veel energie. Buiten kunnen ze die energie uiten, ze kunnen er lekker rennen, fietsen en ravotten.

Hieronder een overzicht van de motorische ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar:

3 – 6 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Voetjes en teentjes in de mond. • Alles pakken wat het ziet; het kindje heeft de neiging om alles vast te pakken wat het voorbij ziet komen. • Op de schoot zitten. Het dient hierbij nog wel ondersteund te worden bij het hoofdje. Enige tijd later kan het ook op de armen steunen en omrollen van buik naar rug. • Proefreflex; later gaan ook andere dingen in de mond zoals vingertjes maar ook speelgoed. De baby wil als het ware alles proeven.
---------------	--

6 – 12 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Goede coördinatie van ogen en handen; het kindje volgt alles wat beweegt en wil ook alles vastpakken. • Zelf iets eten. Vanaf nu kan het kindje al zelf iets te eten vasthouden en eten. • Uit beker drinken; vanaf ongeveer negen maanden kan het kindje zelf uit een bekertje drinken. • Gebaren maken; kinderen kunnen steeds duidelijker maken wat ze bedoelen. Ze klappen of zwaaien bijvoorbeeld met de handjes. • Zitten en kruipen; vanaf zes maanden probeert de baby om te gaan zitten. • Staan; gemiddeld gezien kunnen kinderen ongeveer vanaf negen maanden staan. • Lopen; dit gebeurt ongeveer bij 11 maanden, maar een kindje kan hier gerust ook wat later mee zijn. Het begint met kleine stukken te lopen, waarbij ze zich vaak nog vasthouden aan voorwerpen of aan je hand. Aan de hand lopen kunnen de meeste baby's tussen de 8 en 15 maanden.
1 – 2 jaar	<p>De belangrijkste ontwikkelingen liggen hier op het gebied van echt los leren lopen. Gemiddeld gezien lopen kinderen echt los vanaf ongeveer 13 maanden. Het is beslist ook normaal als een kind pas met 18 maanden voor het eerst los loopt. Sommige kinderen lopen zelfs al vanaf 11 maanden. Zodra ze kunnen lopen, zullen ze zich vrijer bewegen en langzamerhand ook leren rennen, klimmen en springen. Vanaf ongeveer 1,5 jaar kan het kindje met (kinder)bestek gaan eten. Er ontstaat nu echt een duidelijke ontwikkeling van de fijne motoriek.</p>
1,5 - 2 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind kan met meer zekerheid lopen. Tijdens het lopen zijn de knieën en ellebogen nog ietsje gebogen en de schouders en armen naar achteren gestrekt om het evenwicht te kunnen bewaren. De voeten worden nog niet afgewikkeld, maar plat neergezet. • Met wat houvast van de gastouder of een tafel kan het kind op één been staan. • Dingen die op de vloer liggen kan het kind oprapen zonder om te vallen. • Het rennen gaat vrij soepel, alleen het lichaam is nog licht naar voren gebogen. • Het kind in de kamer houden door alleen de deur dicht te doen werkt niet meer, want hij of zij kan zelf de deur opendoen. • Met een hand aan de leuning kan het kind zelfstandig de trap af, tree voor tree. • Het eten met een lepel verloopt nu grotendeels zonder te knoeien. • Het kind kan met dingen gooien, maar nog niet in een specifieke richting.
2 – 2,5 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind beheerst het achteruit lopen goed. • Op een been staan lukt eventjes. • Het kind kan op de tenen staan en probeert misschien ook wel een stukje op de tenen te lopen. • De dansfase begint; rondjes draaien op de muziek is geen probleem meer. • Niet alleen een bal, maar ook steentjes en andere losliggende

	<p>voorwerpen zijn nu heel fijn om tegen aan te schoppen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plotseling stoppen en stilstaan is geen probleem meer voor het evenwicht. • Het springen begint nu ook. De landing is nog wel wat luider op de platte voet. De landing op de voorvoet ontwikkelt zich later.
2,5 - 3 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind kan nu goed springen, ook van de traprede af naar beneden. • De linkervoet en rechtervoet worden nu afgewisseld bij het traplopen. Het kind is razendsnel boven, in het begin is er misschien nog een beetje hulp nodig. • Tijdens het rennen kan het kind van richting veranderen. • Op de tenen sluisen om de gastouder te laten schrikken is nu geen probleem meer. • Het kind begint met het fietsen op een driewieler. • Een grote bal gooien en vangen en in een bepaalde richting gooien gaat nu goed. • De lichaamsbewegingen worden over het algemeen vloeiender, omdat het kind leert om zijn eigen lichaam te corrigeren. • Het eten met vork en mes of lepel erbij lukt nu goed. Een slabbetje is voor de zekerheid misschien nog wel fijn.
3 – 4 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind kan met aaneengesloten voeten een paar keer achter elkaar springen. • Op een been staan lukt langere tijd zonder om te vallen en een paar passen te hinkelen. • Tijdens het lopen begint het kind nu ook met de armen te zwaaien zoals volwassenen doen. • Het over een laag obstakel (bv. touw) heen springen gaat goed. • Vooruit springen (tot ongeveer 20 cm) lukt nu ook. • De bal vangen lukt goed met twee handen, maar het kind drukt de bal dan nog wel tegen het lichaam aan. Ook de bal van over het hoofd gooien lukt al aardig. • Het kind doet op deze leeftijd graag evenwichtsoefeningen en heeft veel ruimte en tijd nodig om te bewegen. • Een potlood of pen houdt het kind nu al tussen de vingers vast, niet meer met de hele hand. Maar schrijven vergt nog wel wat oefening.

Bijlage 1.2   **De sociaal – emotionele ontwikkeling**

Bij de sociaal – emotionele ontwikkeling speelt de houding van de gastouder een belangrijke rol. Zij zorgt ervoor dat een kind zich veilig voelt, wat de basis is voor een goede sociaal-emotionele ontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat ieder kind tijdens de dag bij de gastouder voldoende aandacht en warmte krijgt.

De gastouder kan hiervoor veel één-op-één momentjes aanbieden tijdens de opvangdag. Op jonge leeftijd is dat vaak tijdens de verzorging. Denk hierbij aan het verschonen of tijdens de fles. Bij de oudere kinderen kan dit bijvoorbeeld tijdens het voorlezen van een boek op de schoot van de gastouder. Of tijdens een spelletje.

Kinderen leren tijdens alle contactmomenten met de gastouder en de andere kinderen spelenderwijs om rekening te houden met elkaar, zich te houden aan regels, op hun beurt te wachten, te delen, samen te spelen en nog veel meer sociale vaardigheden. Om dat te kunnen, moeten kinderen leren om hun eigen gevoelens en de gevoelens van anderen te zien, te begrijpen en ermee om te gaan.

Bij een goede emotionele ontwikkeling hoort ook zelfkennis, een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen. Kinderen die zich emotioneel goed ontwikkelen, kunnen zich als ze wat groter worden goed inleven in anderen en daardoor goed met anderen samenwerken.

Hieronder een aantal voorbeelden van de sociaal emotionele ontwikkeling in de verschillende leeftijdsfasen:

In het begin

Als een kindje net geboren is, is het passief in het contact met zijn of haar omgeving. Door veel oogcontact met het kindje te maken, door te praten en te knuffelen zorgt de gastouder voor een goede hechting met het kind, vanuit dit contact zal de baby ook contact gaan maken met de andere kinderen.

Rond de achtste levensmaand leert het kind mimiek begrijpen en intonatie te verstaan, het eigen bewustzijn ontstaat rond de negende maand. De baby herkent zichzelf in de spiegel en gaat steeds meer ondernemen. Ook kan het kind bang worden om alleen gelaten te worden. Zodra het kindje door heeft dat de gastouder na verloop van tijd weer terug komt, verdwijnt deze angst vanzelf.

Vanaf 1 jaar

Wanneer het kindje één jaar oud is probeert hij of zij van alles uit en gaat ook de grenzen opzoeken. Door de reacties van de gastouder en de andere kinderen leert het kind wat wel en geen sociaal wenselijk gedrag is, het leert bijvoorbeeld wat andere kinderen wel en niet leuk vinden. Het contact met de andere kinderen kan hierdoor ook wel eens wat hardhandig zijn maar is daardoor heel bevorderlijk voor de sociale ontwikkeling.

Omdat ook de taalontwikkeling van de peuter sterk toeneemt is het kind steeds beter in staat om deel te nemen in de groep en in de volwassen wereld

Vanaf 2 t/m 3jaar

Als je kindje twee jaar oud is, wil het alles graag zelf doen. Hierdoor kan het driftig en koppig zijn. De sociale ontwikkeling van een peuter gaat dan ook vaak gepaard met een machtsstrijd tussen de ouders en het kind.

Hiernaast neemt het zelfbewustzijn van je kind toe en gaat fantasie een grote rol spelen. Met fantasie- en rollenspelletjes leert je kind welk gedrag bij welke rol hoort. Deze fase in de sociale ontwikkeling kan beangstigend zijn voor een kind. Hierdoor kan het bijvoorbeeld weleens bang wakker worden.

Vanaf 4 jaar

Rond het vierde levensjaar kunnen de meeste kinderen goed omgaan met de verwachtingen van hun omgeving. Ze leren zichzelf verbaal te uiten en passen zich steeds beter aan onverwachte situaties aan.

Bijlage 1.3 De taalontwikkeling

Tijdens de eerste vier jaar maken de kinderen een snelle ontwikkeling door op het gebied van de taal. Van het maken van de eerste prille geluidjes tot het zeggen van hele zinnen. De omgeving van het kind is daarbij van groot belang. De gastouders verbonden aan ons gastouderbureau beheersen daarom allemaal de Nederlandse taal.

De gastouders besteden veel tijd aan de taalontwikkeling tijdens de opvangdag. Dit gebeurt tijdens de één op één momenten maar ook tijdens bijvoorbeeld het spel,- of de eetmomenten. Ook wanneer de kinderen samen spelen zonder inmenging van de gastouder komt het stukje taal aan bod. Kinderen leren namelijk ook veel van elkaar.

Eigenlijk leert ieder kind zijn moedertaal “vanzelf”, simpelweg door te luisteren naar wat er tegen hem of haar gezegd wordt. De eerste levensjaren zijn daarin al bepalend, dan al worden de hersenen getraind om de taal die ouders, verzorgers en in dit geval de gastouder spreken te kunnen leren. Voor alle kinderen in alle culturen heeft de taalontwikkeling een vaste volgorde.

Hieronder zie je die volgorde, dit is wel een gemiddelde, ieder kind heeft natuurlijk zijn of haar eigen tempo in de ontwikkeling.

12- 18 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind begrijpt opdrachten met 2 woorden • Het kind kan een of meerdere lichaamsdelen aanwijzen • Veel en gevarieerd brabbelen en af en toe een herkenbaar woord
18 – 24 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind zegt 5-10 woordjes
2,5 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind begrijpt zinnestjes met 3 woorden • Het kind spreekt in twee woorduitingen
2,5 – 3 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • De woordopbouw is nog onvolledig • Het kind spreekt in twee en drie woorduitingen
3,5 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind spreekt in 3 tot 5 woorduitingen • Ongeveer de helft van de spraak is verstaanbaar
3,5 – 4 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind vertelt spontaan wel eens een verhaaltje • 50%-75% van wat het kind zegt is verstaanbaar
4 – 5,5 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind kan een verhaal navertellen aan de hand van plaatjes • Het kind maakt enkelvoudige zinnen • Problemen met meervoudsvormen en vervoegingen • 75%-90% van wat het kind zegt is verstaanbaar
5,5 jaar en ouder	<ul style="list-style-type: none"> • Goed gevormde, ook samengestelde zinnen • Goed verstaanbaar

Bijlage 1.4   De ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid:

De gastouder volgt de ontwikkeling van de kinderen. Zij helpt het kind, samen met de ouders, een balans te vinden in hetgeen wat het kind zelf kan en waar het nog hulp bij nodig heeft. Met wat aanmoediging kan de gastouder het kind soms net het zetje geven om nieuwe dingen te proberen. Een kind ontwikkelt hierdoor veerkracht, weerbaarheid en zelfvertrouwen.

Door het stimuleren van de zelfredzaamheid denken kinderen zelf na, experimenteren ze en leren ze van elkaar. Zelfredzaamheid is één van de belangrijkste eigenschappen die de gastouder de kinderen mee kan geven, het kind gaat beseffen dat hij of zij zichzelf kan redden, wat er ook gebeurt.

In de groep zal de gastouder gebruik maken van de diverse leeftijden en de kinderen elkaar laten helpen. Denk bijvoorbeeld aan elkaar helpen met jassen aan/dicht doen. Of grotere kinderen die leren lezen, boekjes voor laten lezen aan de jongere kinderen.

Hieronder zie je aantal voorbeelden van de stappen die een kind kan maken richting de zelfstandigheid:

12- 18 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Min of meer alleen eten, maar knoeit nog wel; • Kan wat langer alleen spelen.
18 – 24 maanden	<ul style="list-style-type: none"> • Kan een beker zelf optillen en zelf drinken, geeft lege beker terug. • ‘helpt’ met het uitkleden door sokken en (losgemaakte) schoenen uit te doen. • Eenvoudige kleding zonder ritsen en knoopjes zelf aantrekken. • Krijgt interesse in het zindelijk worden. • Houdt de beker bij het drinken in een hand.
2,5 – 3 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Kan zonder veel knoeien alleen eten (met af en toe hulp); • Zichzelf aan en uitkleden en zelf de jas aantrekken, heeft nog wel hulp nodig bij knopen, ritsen, veters en strakke kleding; • Droogt de eigen handen af; • Kan zelf drinken halen, de kraan open en dicht doen.
3 - 4 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Kind kan uit een kan schenken; • Kan echt alleen eten, zonder knoeien; • Heeft belangstelling voor tafel dekken etc.; • Zelfstandig aan- en uitkleden; • Kan eigen handen wassen en drogen; • Kind is zindelijk; • Speelgoed opruimen.

4 jaar

- Kleding/schoenen uit- en aantrekken.
- Helpen met tafeldekken/afruimen.
- Bord en drinkbeker op aanrecht of in afwasmachine zetten.
- Handen wassen.
- Taakjes afmaken; vliegt niet van het een naar het ander.
- Maakt onderscheid tussen 'ik' en 'jij'.
- Kan even wachten als hij/zij iets wil.
- Kan luisteren.
- Kan met woorden duidelijk maken wat hij bedoelt.
- Brood smeren.
- Tafeldekken.

Bijlage 1.5   **De creatieve ontwikkeling**

Creatief spel en speelgoed hebben een eigen functie. Het voornaamste doel is dat het kind lekker bezig kan zijn met verschillende materialen. Het eindresultaat doet er niet toe; alles wat het kind maakt is mooi. Creatief spel stimuleert de fantasie en vormt een manier om emoties en gevoelens te uiten.

De gastouder kan het kind helpen in deze ontwikkeling door:

- Het aanbieden van verschillende activiteiten, bijvoorbeeld gebaseerd op een thema dat behandeld wordt.
- Het aanbieden van activiteiten waarin het kind zijn eigen fantasie kan gebruiken.
- Het stimuleren van het kind bij het ontdekken van nieuwe mogelijkheden of nieuwe activiteiten.
- Door zowel binnen als buiten speelmogelijkheden aan te bieden.
- Door kinderen van verschillende leeftijden samen te laten werken.

De gastouder kan ook verschillende vormen van spellen en activiteiten aanbieden:

- Lezen of puzzelen, dit geeft vaak even een rustmomentje.
- Buiten ravotten, voetballen of fietsen.
- Bouwen met diverse materialen, dit kan zowel binnen als buiten.
- Verkleden of andere fantasiespellen.
- Gezelschapsspelletjes
- Knutselen of met klei kliederen.
- Een keer naar de supermarkt.

Het spelmateriaal van een gastouder hoeft niet duur te zijn. Een kind speelt namelijk met veel meer dan alleen speelgoed. Denk aan macaroni, stokken, stenen, een pollepel, verpakkingsmateriaal en nog veel meer.

Kinderen spelen niet om zich te ontwikkelen maar omdat ze er plezier in hebben. Als dat zo is, gaat de ontwikkeling vanzelf. Het meest inspirerende daarbij is, dat de gastouder ook nieuwsgierig is en bereid is om nieuwe dingen uit te proberen.

Bijlage 1.6   **De ontwikkeling van 4 tot 13 jaar**

In de leeftijd van 4 tot 13 jaar maken kinderen een veel minder snelle en zichtbare ontwikkeling door. Toch gaan ook in die leeftijd de ontwikkelingen gewoon verder. Als de kinderen 4 jaar zijn gaan ze naar school en op school leren de kinderen veel. Daar worden de ontwikkelingen bewust gestimuleerd. Thuis of bij het gastgezin moet een kind zich juist kunnen ontspannen. Wij vinden het daarom belangrijk dat er een huiselijke sfeer is. Na schooltijd moet een kind zijn verhaal kwijt kunnen. Er wordt gezamenlijk wat gedronken en daarna wordt er lekker gespeeld.

In veel gevallen mag het kind mag zelf kiezen wat het doen wil. De nadruk wordt gelegd op plezier hebben. Ook vriendjes en vriendinnetjes kunnen na overleg welkom zijn. De gastouder houdt het welzijn van het kind in de gaten en begeleidt de kinderen waar nodig. De kinderen gebruiken hun lichaam bij het uiten en verwerken van hun gevoelens. Ook wordt er veel gekletst over zeer uiteenlopende onderwerpen.

Naarmate de leeftijd vordert wordt de verbale communicatie steeds belangrijker. Ieder kind verdient respect, niet alleen van de gastouder, maar ook van de andere kinderen. Het groepsproces (broertjes/zusjes en vriendjes die komen spelen) wordt door de gastouder goed in de gaten gehouden. Materialen en activiteiten zijn afgestemd op de leeftijd en behoeften van de kinderen. De gastouder is in staat in te springen op die behoeftes en hun creativiteit daarbij te gebruiken. Het kind gaat met plezier naar het gastgezin of is blij de gastouder weer te zien.

Hieronder kort een uitleg over de ontwikkelingsgebieden in deze leeftijdscategorie:

De kern van de ontwikkeling van kinderen tussen de 4 en 13 jaar is dat zij steeds zelfstandiger (autonomer) worden. In dat zelfstandiger worden spelen drie typen ontwikkeling een belangrijke rol: de lichamelijke ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ontwikkeling op het ene gebied hangt altijd samen met de ontwikkeling op de andere gebieden.

Lichamelijke ontwikkeling

Hoe ouder kinderen zijn, hoe meer zij fysiek kunnen doordat zij groter, sterker en behendiger zijn en doordat hun evenwichtsgevoel zich steeds verder ontwikkelt. Zij hebben volwassenen steeds minder nodig om in hun behoeften te voorzien.

Cognitieve ontwikkeling

Niet alleen het lichaam, ook het brein van kinderen tussen de 4 en 13 jaar verandert. Zij krijgen meer kennis en steeds betere controle over hun aandacht en gedrag. Zij zijn niet meer zo gemakkelijk af te leiden. Ze kunnen beter focussen op de dingen waarmee zij bezig zijn. Hun hersenen zijn beter in staat om plannen te maken en om na te denken over hun eigen handelen en de consequenties daarvan. Ook dat betekent dat kinderen naarmate zij opgroeien volwassenen steeds minder nodig hebben om hen te beschermen tegen gevaar of om hun leven te regelen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Kinderen krijgen gedurende hun basisschoolperiode steeds meer inzicht in zichzelf en hun relaties met anderen. Naarmate ze ouder worden brengen ze minder tijd door met hun ouders, en meer met andere volwassenen en met leeftijdsgenoten. Hun wereld wordt groter en dat leidt ertoe dat zij zich ook sociaal verder kunnen ontwikkelen. Ze leren zichzelf steeds beter kennen, ook buiten het eigen gezin waarin de rollen van vader, moeder, oudere of jongere broers en zusjes min of meer vastliggen. Ze zien hoe het er bij anderen thuis aan toegaat. Ze vergelijken eigen prestaties met die van anderen en ontlenen daar als het goed is zelfvertrouwen aan. Ze leren zich te verplaatsen in de gevoelens van anderen, ruzies op te lossen en verschillen te overbruggen. Ze ontwikkelen hun geweten en krijgen inzicht in de waarden en normen van de samenleving waarin ze opgroeien.

Om de ontwikkelingsfasen van kinderen te verduidelijken worden vaak drie leeftijdsgroepen aangehouden:

- de 4- t/m 6- jarigen
- de 7- t/m 9- jarigen
- de 10- t/m 12- jarigen

Deze leeftijdsgrenzen zijn niet willekeurig gekozen. De kinderen van 4 tot 6 jaar leren vooral spelend en uitproberend. Met 6 jaar is er vaak een omslag te zien. Kinderen gaan meer logisch en rationeel denken, begrijpen veel meer, onthouden meer en kunnen beter het perspectief van anderen zien.

Met 10 jaar zet vaak de lichamelijke pubertijd al in (bij meisjes eerder dan bij jongens) en zie je opnieuw sterke veranderingen in denk- en inlevingsvermogen. Kinderen van deze leeftijd begrijpen dat er twee kanten aan een zaak kunnen zitten en kunnen over de toekomst nadenken. Tegelijkertijd worden zij ook weer impulsiever. Deze ontwikkelingen zijn het gevolg van veranderingen in de hersenen.

